אלא אמר רבא ה"ק מי שהיה כותלו כו'. הקשה ריב"ם דלמה ליה למיגקט בכי האי גוונא שהיה לו כותל ברחוק ארבע אמות ונפל ליתני שלא יסמוך כותלו לכותל חבירו אא"כ הרחיק ארבע אמות וליכא למימר דלדוקא בכי האי גוונא שהיה רחוק כבר ארבע אמות והרחיק הראשון קאמר דלא יסמוך א"כ מאי פריך נסמוך טעמא שלא יאפיל אי משום סולם אבל משום דוושא לא: **אבל** משום דוושא לא. ופ"ת ולימא דאייר בעיר ישנה ואומר ר"ת דבית הוי כגינה לפי שנותנין מטה וכלים אבל הכותל ועוד י"ל דבאבר איכא דוושא דרגיס מה שאין כן בבית ולר"י נראה דניחא ליה לשנויי בעיר חדשה דומיא דריש וכן ההיא דמרחיקין את הכותל וכן המזחילה אע"ג דמפסקת ביניתים ההיא דמרחיקין את הסולם מן השוך: **וכמה אמר רב ייבא** בו'. ותימה דהשתא בעי וכמה ובתר הכי פריך והתנן ארבע אמות וי"ל דרב ייבא גופיה בעי וכמה ולא גמר' וכענין זה יש בהלו מציאות (ב"מ דף כא. ושם ד"ה וכמה) **במדיר את** בותלו. ולא מצי לשנויי במגגיה כותלו ד' אמות דכיון דקאי מן הצד ואורך הכותל לרחבו של חצון יכול לעמוד בסוף הכותל ולשחות ולהליך:

והא אנן תנן ארבע אמות. דתמני' אייר נמי מן הצד כיון דלא חיים לדוושא ולא משום חלונות: **לימא** תנן סתמא דלא כרבי יוסי. פר"ח מדקאמר הכא טפי ליתא דלא כרבי יוסי ולא קאמר אמשניות דלעיל משמע דסולמו אחי כר"י והוי כולהו גירי דיליה דמהיה שעתא משתכחא היזיקא ולא פליג רבי יוסי אלא באין ול"ל לפי' דמתניתין דלעיל הוי נמי גירי דיליה דמיד כשסומך הכותל מונע הדוושא: **כדי שיהא** זוקף את הסולם. כשמכר ונתן לו זקיפת הסולם בחצירו אייר וקמ"ל דבעי ארבע אמות: **והא גרמא הוא.** תימה דלא פריך הכי לעיל גבי דוושא: **זאת** אומרת גרמא בנזקין אסור. ומעיקרא ס"ד כי היכי דמעמע דגרמא בנזקין דפטור וכן בפ' כילד הרגל (ב"ק דף כו:) זרק כלי מלאם הגג והיו תחתיו כרים וכסתות וקדם וסילקן אפילו הוא פטור ובפרק הפרה (שם דף מז:) הכנים פירות לחצר בעל הבית שלא ברשות כו'. וקאמר בגמרא דאם אכלה והוזקה פטור ונתן סם המות לפני בהמת חבירו דפטור (שם) ושולח[1] בעירו ביד חרש שוטה וקטן (שם עט:) ופורץ גדר בפני בהמת חבירו וכופף קמת חבירו בפני הדליקה ועושה מלאכה במי חטאת (שם יח: מו.) וליבה וליבתו הרוח דפטור בכל הנך כדאמר בפרק הכונס (שם דף עט:) ומבעית חבירו דהוי נמי גרמא כדאמר בפרק קמא דקדושין (דף כד:) דאיהו הוא דאבעית אנפשיה ובכילד הרגל (ב"ק דף כג.) שיסה בו כלב שיסה בו נחש פטור ויש ליתן טעם מאי שנא כל הני מדינא דגרמי כגון אחויי אחויי דהגזול בתרא (שם דף קטו: ושם) ומרבה דיגר לשולחני ונמצא רע ונפרצה אומר לו גדור ודן את הדין דחייב לר"מ אפילו לא נשא ונתן בידו והשוקף שטרותיו של חבירו ומוכר שטר חוב לחבירו ומחזר ומחלק רבינו יצחק לשון אם' דדינא דגרמי חייב היינו שעושה הוא עצמו היזק לממון חבירו ועוד חילק דדינא דגרמי דחייב היינו (1) משעת מעשה שבא ההיזק ועל הכל קשה טיהר את הטמא ובעה"ב עצמו עירבן עם פירותיו ואמאי חייב דהוא עצמו אינו עושה היזק בממון חבירו וגם באותה שעה שמטהר אינו בא ההיזק ונראה לרא"ש דדינא דגרמי הוי מטעם קנס כדמוכח בירושלמי ולכך כל היזק המצוי ורגיל לבא קנסו חכמים וטעם דקנסו שלא יהא כל אחד הולך ומזיק לחבירו בעין והיינו טעמא דמאן דמחייב בהיזק שאינו ניכר ואפשר בשוגג נמי קנס רבי מאיר כי היכי דקנס במטמא ומדמע אחד שוגג ואחד מזיד: אמו

הבא לסמוך לא יסמוך אלא אם כן הרחיק ממנו ארבע אמות מתקיף לה רבא והא מי שהיה כותלו סמוך לכותל חבירו קתני אלא אמר רבא [a]הכי קתני מי שהיה כותלו סמוך לכותל חבירו ברחוק ארבע אמות ונפל לא יסמוך לו כותל אחר אלא אם כן הרחיק ממנו ד' אמות מ"ט דדוושא דהכא מעלי להתם אמר רב [b]לא שנו אלא כותל גינה אבל כותל חצר אם בא לסמוך סומך רבי אושעיא אומר אחד כותל גינה ואחד כותל חצר אם בא לסמוך אינו סומך אמר רבי יוסי בר חנינא ולא פליגי [c]הא בעיר ישנה הא בעיר חדשה תנן [d]החלונות בין מלמעלן בין מלמטן בין מכנגדן ארבע אמות [e]ותני עלה מלמעלן כדי שלא יציץ ויראה מלמטן שלא יעמוד ויראה ומכנגדן שלא יאפיל טעמא שלא יאפיל אבל משום דוושא לא הכא במאי עסקינן [f]בבא מן הצד [g]וכמה אמר (h) ייבא חמוה דאשיין בר נדבך משמיה דרב [i]כמלא רחב חלון והלא מצייץ א"ר זביד [j]במדיר את כותלו והא אנן תנן ארבע אמות לא קשיא כאן מרוח אחת [k]כאן משתי רוחות ת"ש ואת הכותל מן המזחילה ד' אמות כדי שיהא זוקף את הסולם טעמא משום סולם אבל משום דוושא לא הכא במאי עסקינן במזחילה משופעת דאי משום דוושא הוא הא קא אזיל ואתי תותיה: **מתני'** [l]מרחיקין את הסולם מן השובך ארבע אמות כדי שלא תקפוץ הנמייה ואת [m]הכותל מן המזחילה ד' אמות כדי שיהא זוקף את הסולם: **גמ'** לימא מתניתין דלא כר' יוסי דאי ר"י הא אמר [n]זה חופר בתוך שלו וזה נוטע בתוך שלו אפילו תימא ר' יוסי הא [o]אמר רב אשי כי הוינן בי רב כהנא הוה אמר [p]מודי רבי יוסי בגירי דידיה ה"נ זמנין דבהדי דמנח ליה (q) יתבא בחור וקפצה והא גרמא הוא א"ר טובי בר מתנה זאת אומרת גרמא בנזקין אסור רב יוסף הוה ליה הנהו תאלי דהוו אתו

הכא לסמוך. מתחילה כותל אצל כותל חבירו: **והא מי שהיה קתני.** אלמא כבר היה: **ונפל לא יסמוך.** לא יקרבנו אצל כותל חבירו: **דוושא דהכא מעלי להתם.** מה שדשין ברגל בין שני הכתלים תמיד מועיל לשני הכתלים להקשות קרקעית יסודות הכתלים ולא יטמוטו: **אלא כותל גינה.** מתוך שאין דשין אותה מבפנים צריכה היסה מבחוץ: **עיר חדשה.** שעדיין לא נידושה אף כותל אחר צריכה דוושא: **מלמעלן.** צריך להגביה שיעור שלא יציץ בהשענו על כותלו ויאפיל ראשו וירואה דרך חלונות (וירואה) בבית חבירו: **שלא יעמוד.** על ראש עודי כותלו וירואה: **ומכנגדן.** צריך להרחיק כדי שלא יאפיל ולא יהיב תנא דברייתא שיעורא[1]: **טעמא שלא יאפיל.** בשיש חלונות אבל משום דוושא בשאין שם חלונות לא אלמא לא חיישינן לדוושא: **מן הצד.** שאין הכותל (a) המחרון מהלך לאורך כותל ראשון אלא מן הצד הוא בא אם זה ממזרח למערב זה בא מצפון לדרום וראש עודיו כנגד החלון ומאפיל דהכא ליכא למיחש לדוושא דהתוא פורתא: **וכמה.** כדי שלא יאפיל לתנא דברייתא דלא יהיב שיעורא: **והלא מציץ.** כיון דסמוך הוא אע"פ שהוא מגביהו יכול להציץ: **כמדיר את כותלו.** עושה ראש כותלו מדרון ומשפעו אצל החלונות עד שאינו ראוי לא לעמוד עליו ולא להשען עליו: **משתי רוחות.** שני כתלים זה כנגד זה משני צדי החלון: **את הכותל מן המזחילה ד' אמות.** מזחילה הוא גיזוי גדול כעין קנעל"ת שלנו ומונחת לאורך הכותל על הכותל ומי הגג זזין לתוכה והיא מקלחתם לארץ ואם אורך כותלו מהלך על פני חצר חבירו ומזחילה עליו צריך זה להרחיק ממנה אם בא לבנות כותל בצדה ארבע אמות על פני ארכה כו'[1] כדי שיהא זוקף סם סולם בשיפוע לעלות בו לתקן מזחילתו לנקותה מעפר וצרורות הנופלין בה ומעכבין קילוח המים: **במזחילה משופעת.** שתקרת הגג משופעת ויוצאת להלן מן הכותל לתוך החצר והמזחילה בסוף התקרה משוכה להלן מן הכותל לתוך החצר הלכך אי לאו משום זקיפת סולם לא היה צריך להתרחק מראשי התקרה: **דאי משום דוושא הא אזיל ואתי תותיה. מתני' מרחיקין את הסולם מן השובך.** אם יש לזה שובך אחד בחצירו סמוך לכותל שבין שתי החצירות וחבירו בא להעמיד סולם בחצירו אצל הכותל ירחיקנו מן השובך ארבע אמות: **כדי שלא תקפוץ הנמייה.** מן הסולם לשובך ותהרוג את היונים והיא חיה קטנה[1]: **גמ' לימא מתני' דלא כרבי יוסי.** דפליג בספיפא דפרקין (כה:) בנוטע אילן סמוך לבור וטובא מילי איכא במתניתין דומיא דלאו כרבי יוסי אלא לימא אף זו דסולם ושובך דלא כרבי יוסי: **בגירי דיליה.** בחצים הנמצים לו מיד גופו של בעל הבית ממש: **דבהדי דמנח ליה.** בעוד שאותו בסולם קפצה: **גרמא בנזקין אסור.** ואפי' (d) למ"ד (ב"ק דף לח: ק.) דלא דאין דינא דגרמי ופטור מלשלם אסור לגרום וכשבא להעמיד גרמא לנזיק חבירו מעכבו: **תאלי.** דקליס קטנים: אמו

גירה דידיה והכא מודה דמרחיקין ד' אמות: והא גרמא היא. דבאותה גרמא שלו קפצה ולאו דעביד איהו בידיה דלא קא מאכיל היונים לנמייה. והא דמודה ר' יוסי דבגירה דידיה חייב היכא דעביד איהו בידים כדגרסי' בב"מ דף קי"ז דהנהו בי תרי דהוו דייריי חד בעליונה וחד בתחתונה כו' דהכא מודה ר' יוסי דבגירה דידיה משום דעילאי משי ידיה ונפל על תתאה דעבד בידים אבל הכא הא גרמא היא ואמאי חייב: תאלי. אילנות בחורים:

נב א מיי' פ"ט מהל' שכנים הל' ט סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סי' קנה סעיף יב ובהג"ה ועיין בטור:
נג ב ג מיי' שם הל' שם ופי' בהגאות ובמ"מ טוש"ע שם סעיף יג:
נד ד מיי' שם פ"ז הל' ה ג סמג שם טוש"ע ח"מ סי' קנד סעיף כח:
נה ה מיי' שם הל' ד וסמג שם טוש"ע שם סעיף כב
וסי' קנה סעיף יד בהג"ה:
נו ו ז מיי' שם הל' ד וסמג שם טוש"ע ח"מ סי' קנד סעיף כב:
נז ח מיי' פ"ז שם הל' ה טוש"ע שם סעיף כג:
נח ט מיי' פ"ט שם הל' ז סמג שם טוש"ע ח"מ סי' קנה סעיף טז:
נט י מיי' שם הל' ח טוש"ע שם סעיף ח:
ס כ מיי' שם פ"י הל' ה וסמג שם טוש"ע שם סעיף לא לב לג:

רבינו גרשום

והא מי שהיה כותלו סמוך לכותל חבירו קתני. כלומר להוסיף על המשנה ולחדצה את יכול אבל לחסר מינה אין אתה יכול: אלא אמר רבא הכי קאמר מי שהיה וכו'. מאי טעמא דוושא דהכא מהני התם כלומר משיה צריכה להרחיק ד' אמות כדי שיהיו דשין שם בני אדם העוברין ביניתים ומעלי הניא דישה לכותל שניהם שמתחזקין היסודות: אמר רב לא שנו. דצריך להרחיק ד' אמות אלא מכותל גינה שאין דשין שם בני אדם בשדה מחמת הירקות אבל בכותל חצר שנידושה היא מעיקרא שאינה צריכה חזוק הבא לסמוך סומך בפחות מד' בעיר ישנה. שנידושה היא מכמה שנים אם בא לסמוך סומך אבל בעיר חדשה אינו סומך בלא הרחקה מפני שצריכה דישה לחזק מלמעלן. אם בגה כותלו מן הצד סמוך לחלון חבירו צריך להגביה הכותל ד' אמות יותר מן החלון: כדי שלא יעמוד על כותלו וישוח ויציץ בחלון. ואם מגמיכו כותלו מן החלון צריך להגמיכו מן החלון ד' אמות: שלא יעמוד. על כותלו זקוף ויראה בחלון ואם בגהו כנגדו צריך להרחיק ד' אמות שלא יאפיל חלונו: הכא במאי עסקינן. דקתני שלא יאפיל בבונהו מן הצד של חלון ולא כנגדו וצריך להרחיק מן החלון כדי שלא יאפיל דהשתא לא מצי למידק דטעמא שלא יאפיל אבל משום דוושא לא דהא איכא מקום דוושא טובא אלא דוק מיניה הכי ומכנגדן כלומר אם בונהו מכנגד חלון צריך להרחיק ד' אמות כדי שלא יאפיל אבל אם בונהו מן הצד סמוך לחלון אין צריך להרחיק כולי האי ד' אמות דבבציר מהכי סגי דמן צדי חלון לא מאפיל עליה כולי האי כמו מכנגדו ובבציר הרחקה סגי: וכמה. שיעור צריך להרחיק כותלו מן צד החלון: כמלוא רוחב חלון. צריך להרחיק ולא מאפיל. ומקשי' הואיל ולא מרחיק כותלו משום היזק אורה אלא מלא רוחב החלון לא מגביי ליה נמי משום היזק ראיה למעלה מן החלון אלא כמלא רוחב חלון הא מצרץ א"כ יכול להצרץ בחלון: במדיר את כותלו. שעושהו חד למעלה כמדרון מכאן ומכאן שאינו יכול לעמוד עליו ולהצרץ: והא אנן תנן ד' אמות צריך להרחיק. והיכי מצית למימר כמלא רוחב חלון. לא קשיא כאן מרוח אחת כלומר אם בנה כותל מרוח אחת מצידו אחד של חלון אינו צריך להרחיק אלא מלא רוחב חלון והא דקתני מתני' ד' אמות מן הצד נמי מיירי וכגון שבנה ב' כתלים מב' רוחות של חלון הואיל ואלו ב' כתלים מאפילים הרבה משיה צריך להרחיק

הגהות הב"ח

(a) נב' אמר רב ייבא: (b) שם דמנח ליה (ותנא בתוכו) תא"מ וע"ב רש"י ד"ה ליה: (c) רש"י ד"ה מן הלד שאין הכותל האחר מהלך: (d) ר"ה גרמא וכו' ואפי' למאן דלא דאין וכו' מעבב עליו הש"ך: (e) תוס' ד"ה ותני וכו' כי היכי דפטור ה"נ כל"ל ומיכה דמעיקרא נמחק: (1) בא"ד היינו דבשעת מעשה בא ההיזק:

לעזי רש"י

קעל"א [קיליניט"א]. מרחב צינור.
מרטרינ"א נמייה.

מוסף רש"י

מודי ר' יוסי בגירי דידיה. אע"ג דאמר על הנזק להרחיק את עצמו, הנמיכלי היכי דלאו אדם עצמו מזיקו, כגון אילן וכור שבעצת נועיעתו אינו מזיקו אלא הסרכים נדיגין ומתפצעין מאליהן לאחר זמן, אבל היכי דאדם עצמו מזיקו ויוכל בו אלא מזיקו הוא דלא גרמא לנזיקין הוא דמיפטר אלא מזיק ממש הוא ואדם מועד לעולם עד ויבן שוגג ומזיד (ב"מ קיז.).

רבינו גרשום (המשך)

כל כותל וכותל מצד החלון ד' אמות. תנן ואת הכותל מרחיקין מן המזחילה של חבירו ד' אמות. שאם יש לחבירו חזקה בחצירו שהמזחילה של גגו שופכת בחצרו הואיל ריש לו כך חזקה יכול לזקוף סולם בחצר חבירו בעל כורחו ולעלות על גגו ואם רצה זה לבנות כותל סמוך לגגו צריך להרחיק ד' אמות ממנו כדי זקיפת סולם: הכא במאי עסקינן. דקתני זקיפת סולם ולאו משום דוושא צריך למיתני: דמצי אזלי תותי. ההיא שפרע היוצא חוץ לכותל ומצי למעביד דוושא אבל משום זקיפת סולם צריך להרחיק מן המזחילה ואילך ד' אמות: **פ"סקא** כדי שלא תקפוץ הנמייה. חיה בסולם של שובך ואוכלת בשובך מיירי. דאם יש לזה שובך בצד כותלו של חבירו ולאידך סולם בצד כותלו מרחיקו מן השובך: מודה ר' יוסי בגירה. כלומר הכא שאני דהוי כעין שוורכ אדם חץ ומזיק באותה זריקה דחייב בו כך אם מזיק אדם לחבירו בידים ודאי חייב אע"ג דעביד בתוך שלו ומ"ט הוי הכא גירה דזימנין דבהדי דמנח ליה לסולם בתוך ד' אמות שלו זימנין דיתבא ההיא נמייה בחור וקפצה לשובך והיינו

(a) לעיל נ:, (b) נ"ל וכמה טפח. (c) נ"ל במרדד. רש"ל. (d) (לעיל יח: לקמן כה:). (e) (לקמן כה: כ"מ קיז.). (1) כמ"ש לעיל ולא יהיב וכו' שיעורא, (1) כמ"ש: כולה, (1) (המולין נב: כתב רש"י ד"ה שהיא מרבעינ"א בגע"ז), (1) (וע"ע תוס' יומא עו. ד"ה הני ממקה יתום, פסחים לג. ד"ה תתן יתום, בכורות כט. סד"ה היכי חזיל ותוס' מיר ל. ד"ה פסיטא), (1) נ"ל הבעיה,

אתו אומני ויתבי תותייהו ואתו עורבי אכלי דמא וסלקי (ו) אבי תאלי ומפסדי תמרי אמר להו רב יוסף אאפיקו לי קורקור מהכא א"ל אביי והא גרמא הוא א"ל הכי אמר רב טובי בר מתנה זאת אומרת גרמא בניזקין אסור והא אחזיק [להו] (ז)הא אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה באין חזקה לנזקין ולאו איתמר עלה (ח)רב מרי אמר בקוטרא ורב זביד אמר בבית הכסא אמר ליה הני הלדידי דאנינא דעתאי כי קוטרא ובית הכסא דמו לי: **מתני'** (ט)מרחיקין את השובך מן העיר חמשים אמה ולא יעשה אדם שובך בתוך שלו אלא אם כן יש לו חמשים אמה לכל רוח רבי יהודה אומר בית ארבעת כורין מלא שגר היונה יואם לקחו אפילו בית רובע הרי הוא בחזקתו: **גמ'** חמשים אמה ותו לא ורמינהי (י)אין פורסין נשבין ליונים אלא אם כן היה רחוק מן הישוב שלשים רים (יא)אמר אביי מישט שייטי טובא וכרסייהו בחמשים אמתא מליא (יב)ומישט שלשים רים ותו לא והתניא (יג)ובישוב אפילו מאה מיל לא יפרוס רב יוסף אמר ביישוב כרמים (יד) רבא אמר ביישוב שובכין ותיפוק ליה משום שובכין גופייהו (טו)איבעית אימא דידיה ואיבעית אימא דכנעני ואיבעית אימא דהפקר: רבי יהודה אומר בית ארבעת כורין וכו': אמר רב פפא ואיתימא רב זביד (יז)זאת אומרת (יח)טוענין ללוקח וטוענין ליורש (יט)יורש תנינא (כ)הבא משום ירושה אינו צריך טענה לוקח איצטריכא ליה לוקח נמי תנינא (כא)לקח חצר ובה זיזין וגזוזטראות הרי בחזקתה (כב)צריכא דאי אשמעינן התם גבי רשות הרבים (כג) דאימור כונם לתוך שלו הוא אי נמי אחולי אחול בני רשות הרבים גביה אבל הכא לא ואי אשמעינן הכא דכיון דיחיד הוא אימא פיוסיה פייסיה (כד) אי נמי אחולי אחיל גביה אבל רבים מאן פיים ומאן שביק אימא לא (כה)צריכא: הרי הוא בחזקתו: והא אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה אין חזקה לנזקין רב מרי אמר בקוטרא רב זביד אמר בבית הכסא:

מתני'

אומני. מקיזי דם: **קורקור.** עורבים שדומים בנעקתן כקורין קורקור: **אפיקו לי.** כלומר אל יקיזו (ל"ל) עוד כאן שעל כן העורבים באין: **בקוטרא.** עצן: **בבית הכסא.** שעל גבי קרקע ונראה לעינים שכך היו בתי כסאות שלהן: **מתני' מרחיקין השובך מן העיר.** שהיונים מפסידין זרעוני גנות: **אמ"כ יש לו כו'.** שלא יפסידו היונים בשדה חבירו: **מלא שגר היונה.** מרובע פריחתה פעם אחת: **ואם לקחו.** כמו שהוא עם הקרקע אפילו אין לו כל סביביו אלא בית רובע הקב הרי הוא בחזקתו שהרי הוחזק בו הראשון כן: **גמ' אין פורסין נשבין.** שלא ילכדו בהם יוני הישוב: **שלשים רים.** הרגע מילין: **וכרסייהו בחמשים אמה קמלייא.** במה שהן מלקטין בתוך חמשים אמה ממלא כריסן ואין מפסידים בזרעים מכאן ולהלן: **לא יפרוס.** נשבין: **ביישוב כרמים.** שפורחין מכרס לכרס ושטיס הרבה: **ביישוב שובכין.** שמלגא משובך לשובך: **ותיפוק ליה משום שובכין גופייהו.** מאי מאה מיל דקאמר דמשמע דבשביל יוני העיר מתרחק שבאין כאן דרך שובכין בלאו יוני העיר נמי לא יפרוס שהרי לוכד יוני שובכות של אחריס: **טוענין ליורש וטוענין ללוקח.** בית דין פותחים פה וטוענה ליורש וללוקח שערער אדם עליהן ויש לו עדים שהיתה שלו או של אבותיו והוא אומר ירשתיו מאבא או לקחתיו מפלוני שהוחזק בו ימים רבים והבית עדים שהוחזק בו אביו או המוכר לו שלש שנים אע"פ שלא טען והן לקחו ממך או מאבותיך טוענין לו בית דין (ו) ופותחים לו פה ואילו נמי שלא ירשה ולא לקחה מאחר כשאמר לו המערער מה אתה עושה בתוך שלי והוא אומר החזקתי בה ג' שנים ולא אמרו לי דבר תנא במתני' (לקמן דף מא.) דאין לו חזקה ומתני' דקתני הרי הוא בחזקתו אשמעינן דהיכא דלקחה מאחר ובאו וערערו עליו אין צריך להרחיק אלמא טענינן ליה (ז)בשביל שאותו שלקחה ממנו (ח)(וימא) נתפייס עם סביביו במעות עד שנאותו: **אינו צריך טענה.** אינו צריך לומר אתה מכרת לאבי אלא ראיתי לאבי שהחזיק בה ולא ערער אדם עליו: **לקח חצר וכו' וזיזין.** (ו) במתני' במ"ה תנן אין מוציאין זזין וגזוזטראות לרשות הרבים אדם הבונה בית לא יוציא ראשי קורות תקרתו לרה"ר אבל אם רוצה כונס בתוך שלו ובונה ומוציא ראשי קורותיו לתוך ואם לקח חצר ובה זזין וגזוזטראות יוצאים לרה"ר הרי הוא בחזקתה שבית דין טוענין לו שהראשון כונס לתוך שלו או נתפייס עם הרבים: (ח) **אימא לתוך שלו הוא כונס.** שאילמלא כן היו הרבים מעכבין עליו ולא היה יכול לעשות בזרוע אבל כנגד היחיד אימא בזרוע עשה שהיה חזק ממנו: **מאן פייס.** מי היה ראשי לקבל מעות: **ומאן שביק.** מי הוא שבידו למחול ולסלוח:

מתני'

ד' מיל דהמיל (ט)ז' רים ומחצה ופעמים שהגמרא נותן שיעור בריסין ופעמים במילין ופעמים בפרסה: **והתניא ביישוב אפילו מאה מיל** (ל). תימה דמאי ס"ד דהוי פי' וביישוב אי קרי העיר יישוב א"כ אפילו מאה מיל לא דוקא כמו שמשמע אלא אפילו אלף מיל או יותר א"כ בשום מקום לא יפרוס אפילו במדבר ורחוק לאין סוף מן העיר ואפילו אם נאמר דמאה מיל דוקא מכל מקום היאך יפרס את הבריאת (מ)דהכי תניא בתוספתא דמרובה אין פורסין נשבין ליונים אלא"כ הרחיק מן הישוב שלשים רים בד"א במדבר אבל ביישוב אפי' מאה מיל לא יפרוס כיון דעיר קרי יישוב ואי ס"ד דהכי פירושו בד"א במדבר פי' שאין זרעים אבל ביישוב פי' ביישוב זרעים אפילו מאה מיל לא יפרוס אם כן מאי קשיא ליה ואומר ריצב"א דודאי ס"ד דאיירי ביישוב זרעים ולהכי פריך ומישט שייטי שלשים רים ותו לא אפי' ביישוב זרעים והא מוכח דביישוב זרעים שייטי טובא ואין זה אלא משום אכילה אלמא דלא מליא כריסייהו בחמשים אמה ומשני דלא אייר ביישוב זרעים אלא ביישוב שובכין וביישוב כרמים וקרי מדבר היכא דליכא שובכים וכרמים: **יורש תנינא.** וס"ד המקשה דמתני' אשמעינן ביורש וה"ה בלוקח ומיהו רב זביד דנקט נמי יורש אמתני' דלקמן סמיך אבל מתני' דהכא לא שמעינן מינה יורש מדאיצטריך מתני' דלקמן: **וצריכי.** ואי"ת ביורש נמי ליתני תרתי וי"ל דאשמעינן בלוקח וה"ה ביורש: **אחולי** אחילו גביה. פי' ז' טובי העיר במעמד אנשי העיר שהרשות בידם כדאמר בתרא דמגילה (דף כו.) וכיון דליכא לכל חד בדרך אלא פורתא מחלי טפי מיחיד: מוך

אא א ב ג ד מי' פי"ח מהל' שכנים הל' ד' ה' סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סי' קנה סעיף ו' ט:
סב ה מי' שם הל' ה טוש"ע שם סעיף ט:
סג ו ז מי' פ"ו מהל' גזילה הל' ט סמג עשין עג טוש"ע ח"מ סי' קנה סעיף כד:
סד ח ט י כ ל מי' שם הל' ח סמג שם טור ח"מ סי' שנ:
סה מ נ טוש"ע ח"מ סי' קנה סעיף כד:

מוסף רש"י

אין חזקה לנזקין. כלומר היכי דמזיק לחבירו אין יכול לטענו לקוחה היא בידי שהרי החזקתי בה ג' שנים בחפיסת בורות שיחין ומערות, דכי האי גונא לא הוי אחזקה דאלי עפין אירך משום דלא אחזקה כדמאחזקי אינשי לא מסשמי לגמרה (רשב"ם לקמן ג:). מרחיקין את השובך מן העיר. שלא יפסידו מבואה ופירות שבגיב העיר (ב"ק פב.). אין פורסין נשבין. ממנורת (כתובות קג.) פחים, שלא ילכדו בהן יוני בני הישוב (ב"ק נט:). וברסייהו בחמשים אמתא מליא. כמה שהן מלקטות ומנקרות בקרקע מלאין בחמשין אמה, הלכך לגבי אילמא מבואה עיר אין לחוש ביותר (ב"ק פג.). בישוב כרמים. שהולך מכרס לכרס עד למרחוק (שם). איבעית אימא דידיה. שאותן שובכין שלו, ומשום יוני שובכין שלא ילכדו בפחים אין לחוש דשלו הן, אבל יש לחוש ליוני הישוב שבאין דרך השובכין למרחוק (שם). הבא משום ירושה. שאומר אלמאי שני חזקה מכח ירושה אבי שהיה מוחזק בה כיום מותו, אינו צריך טענה. לומר היאך בא לידי אבי, דאין אדם בקי בקרקעות אבי היאך בא לידו, ומיהו לאיה בעדים בעני, שראו את אבי שהחזיק בה יום אחד (לקמן מא.). לקח חצר ובה זיזין וגזוזטראות. הבולטות לרשות הרבים, הרי זו בחזקתה. דטענינן ללוקח ואומרים אימר כונס לתוך שלו היה, אבל המוכרה לו שהוציא הזיזין הוא היה צריך להביא עדים שנכנס לתוך שלו או שיטענו שני חזקה בחזקתי וכנסתי לתוך שלי, דהוא לה חזקה שיש עמה טענה, אבל לוקח לא צריך למעבד מידי, אלא כך לקחתיה ואין צריך לטענו היאך הוציא המוכר את הזיזין לתוך הרה"ר, דטענינן ליורש וטוענין ללוקח (לקמן מ.).

רבינו גרשום (המשך)

שובכין הללו אבל משום יוני שובכין ליכא למיחש דהאיל ושלו הן: ואם לקחו. שקנה (חצר מן) השובך אפי' בית רובע הרי הוא בחזקתו ולא צריך נ' אמה לכל רוח: זאת אומרת. דקתני ה"ז בחזקתו דטענינן ליורש וללוקח שאם אמר אדם לחבירו שדה זו גזלת ממני ג) והלה אמר אני קניתיה ממך ושני חזקה אכלתיה אין זו ראיה אבל אם אמר אבא הניחה לי כלומר יורש הבא מחמת ירושה א"צ טענה שכשאמר אבא הניחה לי א"צ לו יותר לטענן שלא יכול הלה לחזור ולומר לו הראני שטר מכירה שקנאה אביך ודאי א"צ לטענן לו יותר דב"ד טוענין בשבילו ויאמרו שמא אבד שטרו ואי אתה יכול להוציאה מתחת ידו וכן ה"נ לוקח שאם אבד ד) לקחתיה וכבר החזקתי בה שני חזקה אם טוען הלה ואמר הראה השטר א"צ ללוקח לטענן יותר שב"ד טוענין בשבילו שמא אבד השטר הכי נמי בשחלקו הרי הוא בחזקתו וא"צ להרחיק יותר: הא נמי חנינא. באידך פירקין בחזקת הבתים אין מוציאין זזין וגזוזטראות להה"ר לקח חצר ובה זזין וגזוזטראות הרי

ג) ל"ל אם יש לו ג' אמה וכו'. ד) נראה דט"ס נפל כאן וצ"ל והלה אמר שלא אמרת לי דבר ושני חזקה אבלתיה וכו'.

ו) נקמן נ:. ז) [סס], ג) כ"ק פב., ד) [סס עט:], ה) [סס פב.], ו) [ניטין נח:], ז) נקמן מא., ח) נקמן ס., ט) כס"מ ניתס. לי, י) כס"י בשביל אותו, כ) כס"י אין זה, ל) [ל"ל לאים חוקה בנכסי אשתו וכ"ש בנא"ש], מ) מ"ש דבא קשה רשא לפיפא דרשא קתני לי רים מן הישוב פוסקין ובפיפא קתני אפי' מאה מיל לא יפרוס,

גליון הש"ס

גמרא ומישט שלשים רים. עי' מוהרן דף קכב ע"ב תוס' ד"ה לגבל: **שם** יורש תנינא. עיין ניטין דף מח ע"ב תוס' ד"ה כגון: **שם צריכא.** עי' בב"ק תו"מ סי' תי"ז בסס תשובת הרשב"א וברמב"ן במלחמות פ"ד דב"ב בסוגיא דשטר מס הוצא על היתומים: **תוס' ד"ה אלא** בו' ד' רים ומחצה. כלאיתא ביומא דף סז ע"א:

הגהות הב"ח

(א) גמ' ומלקי ויתבי בתאלי ומפסדי: (ב) **שם רבה** אמר ביישוב שובכין: (ג) **שם** הרי זו בחזקתה: (ד) **שם** נגי רה"ר אימור כונס לתוך שלו הוה מי נמי מחולי אחולי בני רה"ר גביה אבל יחיד אימא לא: (ה) **שם** פיוסיה פייסיה בממוניה מי נמי: (ו) רש"י ד"ה טוענין וכו' ר"ל כן ופוסקין: (ז) ד"ה לקח חצר וכה זזין בא"ה דף ס' תנן כל"ל ותיכת כמתני' ומתק: (ח) ד"ה אימור לתוך שלו: (ט) תוס' ד"ה והא וכו' דאין אדם עושה קנין למחצה והכא נמי מיירי שהיו טוענים שהקנה להם והוי החזקה שיש עמה טענה הס"ד: (י) ד"ה אין וכו' דאפילו הקנה לו בעדים יכול לחזור: (כ) ד"ה בקוטרא וכו' בית הכסא שלהן שהיו לומעלה: (ל) ד"ה והתניא ביישוב אפי' מאה מיל לא יפרוס מימה וכו' ל"ל אם אפי' מאה מיל:

רבינו גרשום

אתו אומני. שהיו מקיזין והיו רגילין אנשים הרוצין להקיז באין שם להקיז ואגב שמתקבצין שם עורבים מחמת הדם עולין ומפסדין פירות האילנות: אפיקו לי קורקור מהכא. כלומר הוציאו עורבים הללו שקורין קורקור ומנקרין באילנות כלומר הוציאו האומנין משם ויכלו העורבין ולא יפסידו האילנות: והא אחזיקו להו. האומנין שרגילין להקיז תחת האילנות: לא איתמר עלה. היכא אמרי אין חזקה לניזקין בקוטרא שאם היה חלון פתוחה לביתו של חבירו והיה עולה עשן ומזיק לו ודאי אין חזקה לניזקין דאחי נזקא גופא מחמת העשן הוא וכן הכי נמי אם היה בית הכסא סמוך לביתו של חבירו והסרחון הולך אין חזקה משום אינות גופא אבל שאר היזיקות אם החזיק יש חזקה: דמו לי. האי דמא: **ס"בקא** מן העיר נ' אמה. כדי שלא יאכלו היונים דזרעוני גינת העיר וכן נמי צריך להעמיד בתוך שלו ג) שהיא לו נ' אמה לכל רוח שלא יאכלו דזרעוני חבירו: כמלא שגר היונה. כמו שיכולה היונה לפרוח בבת אחת: ואם לקחו. שנים מאחד והגיע לחלק אחד מקום השובך ולשני מקום הפנוי ואפי' אין בין שובך לגינת זה אלא הרחקת בית רובע הרי הוא השובך בחזקתו [שלא] להרחיק יותר הואיל ומתחלה היה השובך והגינה של א': נשבין. מצודות: אלא אמה סגי: רב יוסף אמר. הא דתני ביישוב אפי' ק' מיל לא יפרוס כ) אפי' יהא ק' מיל לעיר משום דקאזלן יוני של עיר מכרס לכרס ואתו התם. והא דקתני אא"כ הרחיק ל' רים דליכא ישוב כרמים ביניתים. ורבא אמר ביישוב שובכין דבהני ק' מיל איכא ישוב שובכין מש"ה לא יפרוס דהא אזלי יוני העיר משובך לשובך כעין שעושין היונים שאלו באין בשביל אלו: ותיפוק ליה משום יוני שובכין גופן. הללו אין פורסין: איבעית אימא. דהנהו שובכין שלהן ומש"ה לא יפרוס משום יוני העיר שבאין דרך

ל) ל"ל אם יש לו ג' אמה וכו'. כ) ל"ל לא יפרוס מיירי דבהני ק' מיל איכא ישוב כרמים משום דקאזלן וכו'. ג) נראה דט"ס נפל כאן וצ"ל והלה אמר שלא אמרת לי דבר ושני חזקה אבלתיה וכו'. ד) נראה דל"ל שאם אמר לקחתיה מפלוני וכבר החזקתי בה.

חוץ לחמשים אמה הרי הוא של מוצאו. דלזלינן בתר רובא דעלמא ואפי' למ"ד אין הולכין בממון אחר הרוב היינו במקום (ו) שהוא מוחזק אבל הכא דליכא חזקה דממונא אזלינן בתר רובא ופ"ת בפרק אלו מציאות (ב"מ דף כד. ושם) לרבנן דרבי שמעון בן אלעזר דאמרי אפילו בעיר שרובה כותים חייב להכריז בדבר שיש בו סימן ואמאי לא אזלינן בתר רובא כיון דליכא חזקה דממונא וי"ל דתקנת אכילה היא כדי לקיים מצות השבת אבילה כיון דיכול להתברר ע"י הכרחה אם היא של ישראל וישראל נמי לא מייאש דמסיק אדעתיה דלמא משכח ישראל ויכריז: **רוב** וקרוב הלך **אחר הרוב.** ופ"ת מאי קא משמע לן מתניתא היא (כתובות דף טו.) ט' מנויות כולן מוכרות בשר שחוטה ואחת מוכרת בשר נבילה [וכו'] ובגמרא הלך אחר הרוב משמע אפי' נמצא קרוב לאחות המוכרת נבילה ותירץ ר"י בר מרדכי דאי ממתניתא הוה אמינא כגון דאין לאחות מדינה נעולות דאיכא תרי רובי קמ"ל רבי חנינא דאפילו לאחות מדינה נעולות דליכא אלא חד רובא ור' זירא דפריך ליה בסמוך אע"ג דר' זירא נמי אית ליה לקמן אפילו לאחות מדינה נעולות היינו בתר דשני ליה דקיבלה מרבי חנינא ואין נראה לריב"ל דאם כן מאי פריך ליה מקרא מיקמי ליה אמתניתא דתשע מנויות ואפילו תוקמה כשאין לאחות מדינה נעולות הא טעמא דבעינן תרי רובי אינו אלא מדרבנן משום גזירה כדאמר בסוף פ"ק דכתובות (דף טו.) ונראה לר"י דאי ממתני' ה"א בגמרא בתמצא ועוד נראה לר"י דרבי חנינא אתא לאשמועינן דאפילו בקורבא דמוכח דאזלינן בתר רובא וכן משמע בסמוך גבי חבית שנפה בנהר דבעי למימר דרב דאמר כנגד עיר שרובה ישראל מותרת לית ליה דרבי חנינא והיכי מתוקמא דהא משמע דמותרת אפילו בגמלת סמוך לבית נכרי וזהו מטעם דאזיל בתר רוב העיר ישראל וכרבי חנינא אלא ודאי לגבי קורבא דביתו של נכרי הוי קורבא דלא מוכח כיון שדרים רוב ישראל באותה העיר ורב חזיל בתר רובא היכא דהקורבא לא מוכחא ודלא כרבי חנינא[ג] אבל אותה עיר כנגד האי דקיבא הוי קורבא דמוכח ולכך אזיל בתרה וכל ההלכה תתייבש כמו שאפרש ולהכי לא מייתי בטוליה גמרא דרבי חנינא אלא לקמן גבי חצבה דאישתכח בפרדיסא של ערלה דקורבא דמוכח הוא שנמצא בפרדיסא דערלה גופיה ובפ"ק דבילה (דף י:) מייתי ליה נמי גבי הא דתנן זימן שחורים ומצא לבנים ומצא שחורים אסורים ומפרש בגמ' כגון שזימן שחורים ולבנים ומצא שחורים במקום לבנים ולבנים במקום שחורים מהו דתימא אינהו נינהו ואיתהפוכי איתהפיך קמ"ל דהנך אזול לעלמא והני אחריני נינהו ומעלמא אתו ומסיק עלה לימא מסייע ליה לרבי חנינא כו' והתם קורבא דמוכח הוא דהא שחורים ולבנים היו שם ומוכח דאינהו נינהו: **מתיב** רבי זירא והיה העיר הקרובה כו' **מאי לאו דאיכא אחריתי דנפישא מינה.** אמתניתא דתשע מנויות נמי הוה ליה לאקשויי אלא אמתניתא איכא לשויי בדליכא ותו ליכא לאקשויי ניזיל בתר רובא דעלמא לגבי רובא דעלמא הוה קורבא זו העיר קורבא דמוכח אבל לר' חנינא דאפילו בקורבא דמוכח הלך אחר הרוב פריך שפיר דכי נמי משניין בדליכא אכתי תיקשי ניזל בתר רובא דעלמא(ד): **בדליכא.** תימה דהכא משמע דטעמא דהעיר הקרובה מביאה עגלה ערופה משום דמתוך הקורבא מוכח שמשם בא ההורג ובסוטה (דף מה:) תניא מנין שאם נמצא סמוך לעיר שאין בה בית דין שמנימין אותה שאין בה בית דין והולכין לעיר אחרת שיש בה בית דין ואמאי והלא מתוך הקורבא נראה שמאותה שאין בה בית דין היה: **ביושבת** בין ההרים. ואם תאמר ואמאי איצטריך קרא בסוף פרק מרובה (ב"ק דף פב:) דאין ירושלים מביאה עגלה ערופה ואע"ג דכתיב (תהלים קכה) ירושלים הרים סביב לה מ"מ כל ישראל היו באין לרגל וגם בשאר ימות השנה להביא נדרים ונדבות וגם אומות העולם היו באין שם בסחורה שקרויה רוכלת עמים וי"ל שהיו מקומות אלא היו רגילים לבא רק בני ירושלים אי נמי בימי חזקיה שכל ישראל היו שם ולא היו באין לסחורה: **ניפול** הנמצא בתוך חמשים אמה כו'. ואמתניתא דתשע מנויות לא מצי למיפרך דהכא הוי קורבא דמוכח דהוי משובך זה דהוי תוך חמשים והנך דנפישי הוי חוץ לג' ולעיל אמרינן דכרסייהו בחמשים אמה מליין: **בדליכא.** לא מצי למיפרך דניזל בתר רובא דעלמא דמיירי דליכא שום שובך תוך שלשים רים ואמר לעיל דלא שייטי אלא שלשים רים ותו לא: **ואי** דליכא אחריני ודאי מההוא נפל. דבשלמא אי איכא דנפיש מיניה אתי שפיר דהוי של מולאו כגון דהוי ההוא דנפיש של הפקר או של כותים אבל השתא דליכא ודאי מההוא נפל ולא מצי לשנויי כגון דליכא דנפיש אלא שוין דמכל מקום אמאי הוי של מולאו כיון שקרוב זה דהכי משמע דתוך חמשים אמה הרי הוא של מולאו אע"פ שקרוב לזה מזה דהא תנן מצאו בין שני שובכין קרוב לזה שלו דכשהן שוין אזלינן בתר קרוב: **ודאי** מההוא נפל. ואם תאמר ולמה מעוברי דרכים נפל כדאמרינן לקמן גבי זיקי דחמרא דאישתכחן בי קופאי וי"ל דהיכא דודאי נפל ולא ידעינן ממי תלינן בעוברי דרכים אבל הכא דמצי למימר דמשובך בא לית לן למיתלי ולאחזוקי בנפילה דבני אדם מהרין שלא יפלו מהם היוצאים: **ועל** דא **אפקוהו** לרבי ירמיה **מבי מדרשא.** אין לפרש משום דבעי מילתא דלא שכיחא כלל דהיכי איתרמי דרגלו אחת תוך חמשים ורגלו אחת חוץ לחמשים בנמצוס דהא אשכחנא דמתניתין נמי בבהאי גוונא איירי דקתני מחלה על מחלה יחלוקו ונראה לרבינו תם דמשום הכי אפקוהו משום דמדה אינו מדה כלל יותר מחמשים אמה אפילו רגלו אחת דכל מדות חכמים כן הוא: **מצאו** בין שני שובכין. ואע"ג דאם מייאיהו נפיש אומר ר"י דהך פירכא הוי מצי למיפרך אמתניתא דתשע מנויות דהאי קורבא דלא מוכח הוא דאי הוי תוך חמשים לזה הוי נמי תוך חמשים לזה ואי הוי חוץ חמשים לזה הוי נמי חוץ חמשים לזה אפילו הכי אזלינן בתר קורבא ומיהו מצינן למימר דעיקר לא פריך אלא משום דבעי למיפרך וניזל בתר רובא דעלמא אבל קשיא לרשב"א דהיכי מצי למימר אף על גב דאם מייאיהו נפיש הא קתני מחלה על מחלה שניהם יחלוקו ואי אד מד מייאיהו נפיש ניזל בתר רובא ואומר ר"י דהוי מצי למימר וליטעמיך:

וליזיל בתר רובא דעלמא. הוי מצי לשנויי דאין כי אם שני שובכין תוך ג' רים אלא בעי לשנויי דומיא דרישא דיש שובכין הרבה אע"ג דהשתא דמוקי לה בשביל של כרמים לא הוי דומיא דרישא דהא רישא לא מיירי בשביל של כרמים בהא לא קפיד במאי דלא הוי דומיא דרישא כיון שאין מזכיר במשנתינו שביל של כרמים בשום מקום ועוד הוה מצי לשנויי קרוב לזה שלו תוך חמשים אמה ובמדדה: דכל

מתני' ניפול הנמצא בתוך חמשים אמה הרי הוא של בעל השובך חוץ מחמשים אמה הרי הוא של מוצאו נמצא בין שני שובכות קרוב לזה שלו קרוב לזה שלו מחצה על מחצה שניהם יחלוקו: **גמ'** [ו] אמר רבי חנינא [ב]רוב וקרוב הולכין אחר הרוב ואע"ג דרובא דאורייתא וקורבא דאורייתא אפילו הכי רובא עדיף מתיב רבי זירא [ג]והיה העיר הקרובה אל החלל ואע"ג דאיכא אחריתי דנפישא מינה [ד]בדליכא ולזיל בתר רובא דעלמא [ה]ביושבת בין ההרים תנן ניפול הנמצא בתוך חמשים אמה הרי הוא של בעל השובך ואף על גב דאיכא אחרינא דנפיש מיניה [ו]בדליכא אי הכי אימא סיפא חוץ מחמשים אמה הרי הוא של מוצאו ואי (ו) דליכא ודאי מההוא נפל הכא במאי עסקינן [ז]במדדה [ח]דאמר רב עוקבא בר חמא [ט]כל המדדה אין מדדה יותר מג' (י) בעי ר' ירמיה רגלו אחת בתוך ג' אמה ורגלו אחת חוץ מחמשים אמה מהו (יא) ועל דא אפקוהו לרבי ירמיה מבי מדרשא תא שמע נמצא בין שני שובכות קרוב לזה שלו וקרוב לזה שלו ואף על גב דחד מינייהו נפיש מחבריה [יב]הכא במאי עסקינן ששניהן שוין וליזיל בתר רובא דעלמא [יג]הכא במאי עסקינן בשביל

מתני' ניפול. גומל: הנמצא בתוך חמשים אמה. של שובך: **נמצא בין שני שובכות.** בתוך חמשים לשניהן: **גמ' רוב וקרוב.** אם בא דבר לפנינו ויש בו להלך אחר הרוב והוא כך ואם תלך בו אחר הקרוב אינו כך הלך בו אחר הרוב ואע"ג דתרוייהו דאורייתא רובא דאורייתא דכתיב אחרי רבים להטות (שמות כג) וקורבא דאורייתא דכתיב והיה העיר הקרובה וגו': **ואע"ג דאיכא אחריתי.** שרחוקה ממנו שגדולה ממנה ברוב עם: **בדליכא.** רחוקה מזו שגדולה ממנה אלא כולן שוות: **בין ההרים.** שאין דרך רואים לבא ממקומו' אחרים לכאן: **לאו אע"ג דאיכא אחרינא.** חוץ לחמשים אמה דנפישי מהאי: **אימא סיפא כו'.** הוא הדין דהוה מצי למיפרך נמי ליזיל בתר רובא דעלמא אלא דאית ליה פירכא דעדיפא (ד): **הכא במאי עסקינן.** כולה מתניתין מתלגא במדדה בגחל שאינו יכול לעוף אלא בדידוי מעט מעט הלכך חוץ חמשים אמה של בעל השובך ואף על גב דאיכא אחריני (ה) דנפיש דכל המדדה אינו מדדה יותר מחמשים וחוץ של חמשים של מולאו דכיון דאין מדדה יותר מחמשים וזה יצא חוץ לג' נפק ליה מתורת מדדה וקם ליה בתורת מפריא ואיכא למיזל ביה בתר רובא דעלמא: **ועל דא אפקוהו.** שהיה מטריא עליהם: **וליזיל בתר רובא דעלמא.** וליהוי של מולאו דקא ס"ד דנמצא בין שתי שובכות אחוץ לחמשים אמה נמי קאי דנפיק ליה מתורת מדדה: בשביל

מסורת הש"ס

ו) גיטין י:, ב) [שם יא.], ג) מיגת ולא מכרי חנינא ב"ל אמרי תיבות אחיל בתרה. רש"ש, ד) [ועי' תוס' מה יח. ד"ה הלן], ה) גיטין יב. ב) [שם יא.], ג) מיגת ולא מכרי חנינא ב"ל אמרי תיבות אחיל בתרה. רש"ש, ד) [ועי' תוס' מה יח. ד"ה הלן],

תורה אור השלם

ו) וְהָיָה הָעִיר הַקְּרֹבָה אֶל הַחָלָל וְלָקְחוּ זִקְנֵי הָעִיר הַהִוא עֶגְלַת בָּקָר אֲשֶׁר לֹא עֻבַּד בָּהּ אֲשֶׁר לֹא מָשְׁכָה בְּעֹל: דברים כא ג

הגהות הב"ח

(א) גב' ומ' בדליכא ודאי: (ב) שם יותר מג' אמה בעי ר': (ג) שם על לא אפקוהו לר' ירמיה. נ"ב עי' בס' גנז פסוט סוף דף קס"ט דעל ידי מעגה עילוהו לר' ירמיה: (ד) רש"י ד"ה אימא וכו' דבדידוי מינה הס"ד: (ה) ד"ה הכא במאי וכו' ואע"ג דאיכא אחריני חוץ לחמשים אמה דנפיש: (ו) תוס' ד"ה חוץ וכו' הייט במקום שהאחר מוחזק:

מוסף רש"י

רובא וקרובא. אם בא מעגה לפנינו ויש לתלותו בדבר הקרוב לו להחיר או לאסור, ויש לתלותו אחר הרוב לענין אחר מלוף הקרוב, הלך אחר הרוב (ביצה י:).

ו) נראה דל"ל ואם תיכא שובך אחר רחוק מזה ויש בו הרבה יותר מזה הולכין אחריו וכו'.

בשביל של כרמים. דע"י כרמים ד) נדלה חוץ לחמשים (ה) ומיהו בתר רובא דעלמא ליכא למיזל דכל המדלה וחזי לקייה כשמחזיר לאשו מדלה אי לא לא מדלה והאי אי מעלמא אתא לא מצי חזי לקייה דכרמים מפסיקין לפניו: **אף אנן נמי תנינא.** כר' חנינא [לעיל כג:] דרוב וקרוב הלך אחר הרוב: **נמצא בפרוזדור.** נמצא דם נאסר כיון כותלי רחם מכמון הקרוי בית המילון: **ספיקו טמא.** ספק זה (ו) טומאה ודאית מדקתני שחזקתו מן המקור ומה ספיקא יש כאן. ריש"א דמתניתין במסכת נדה [יח:] משל משלו בנאסר החדר והפרוזדור והעלייה דס החדר טמא והוא המקור ומפרש בגמרא [שם] החדר מכפיים בעובי גופה לגד אחוריה והפרוזדור מכמון לגד פניה והעלייה בגויה על גבי שניהם ודס העלייה טהור ולול פתוח מעליה לפרוזדור. וקתני נמצא בפרוזדור חזקתו מן המקור זב וילא אל החוץ הואיל ורוב דמים מצויים בו ולא אמר מן העליה נטף דרך הלול ואע"ג דעליה קרוב לפרוזדור שעל גבו: **רוב ומצוי.** (ז) דמיו רבים יותר משל עליה ועוד שהן מדירין לזוב משם ודמיו העליה אין מדירין לגאת בהא ליכא מאן דפליג על רבי חנינא: **חייבין עליו על ביאת מקדש.** דלא מספקינן לה כמבית חולין לעזרה דוודאי דס נדה הוא: **ושורפין עליו תרומה.** ולא אמרי' ספק הוא ותולין לא אוכלין ולא שורפין: **שמע מינה.** מדאחזיק ליה בדס נדה ודאי תנא: **איתא לדר' זירא.** דאמר גבי תשע חנויות בשילהי פ"ק דכתובות [טו.] ובנמצא הלך אחר הרוב ומותר דאע"פ שדאמות מדינה נעולות דליתא אלא חד רובא דהכשירה רוב העיר שתשע חנויות שבה מוכרות בשר שחוטה והאחת מוכרת נבילה דאיכא מילתא דבעינן ביה (ח) תרתי רובי כדאמרי' התם כגון דאמות מדינות פתוחות ורוב עובדים סביבות המדינה ישראל דאיכא למיזל בתר תרי רובי להכשירה רוב העיר ורוב הבאין מחולה לה: **דהא אשה דאמות המדינה נעולות** (ט). כלומר דליכא למימר בה תרתי רובי אלא חד רובא שרוב דמים מן המקור וקא אזלי בה בתר רובא להבית קרבן לעזרה ולשרוף תרומה דמידי דאסור לעשותו מספק הוא: **והא רבא הוא דאמר.** לעיל רוב ומצוי ליכא למאן דאמר ולא תסייענן לר' חנינא מהא והכא מסייע ליה מינה דקאמר ש"מ תלת: **חביה.** (י) **מהכיא דקרא.** שם מחוז הוא על נהר פרת כדאמר בקדושין (דף עב.) לענין יוחסין ובגיטין [ע"ש] ואין ישראל מצוין שם והוא למעלה מפרת ויכולה חבית לבוא משם אצלנו: **רב ליה ליה דרבי חנינא.** ואזיל בתר קורבא. ושמואל אזל בתר רובא דאית ליה לדרבי חנינא: **עקולי ופשורי הוו טבעי ליה.** הרבה מקומות יש משם ועד כאן שהמים מתעקלין ומתפלגלגין כגלגל במקום אחד ממחת כיפי קלעים תרוכים הבאים אל תוך הנהר והמים מכסין עליהם והספיות מתגלגלות שם וטובעות: **ופשורי.** הפשרות שלגים הנקוים אצל הנהר ובאו וקיימי ואם תבא החבית שם תעמוד שאין הנהר מוליכה: **חריפותא דנהרא נקט ואתאי.** שמא מתחלה נפלה בתמצעית הנהר במקום חוזקו ומרוצת המים הביאתה ולא הניחתה לנטות ימין ושמאל: **כפרדיסא דערלה.** בכרם של ערלה: **שרי רבינא.** ולא חש שמא מכרם זה נגד היין זה: (כ) **אי נגיע מיניה אלנועי בגויה לא מצנעי.** אין דרך נגדים להצניע היין במקום שנגנבהו משם משום דמתיירא שמא ימצאהו דורך הענבים: **זיקי.** נודות: **בי קופאי.** טמונים בין גפנים שבכרם והיא של ישראל: **לימא לא סבר לה לדרבי חנינא.** ליכא חבית הרוב אלא אחר הקרוב ואין ישראל מצויים יותר מנכרים ולא אזלינן בתר רובא דעלמא: דשפוכאי

שימי בר אשי לבי קופאי ובכאהי גוונא היה דהוה קורבא דמוכח: **לימא רבא** לית ליה דר' חנינא. פי' והא רבא לית ליה לעיל דר' חנינא: מרמיקין

בשביל של כרמים דאם איתא דמעלמא אתי כיון דמידדי לא מצי אתי דכל דמידדי והדר חזי ליה לקייה מידדי ואי לא לא מידדי אמר אביי אף אנן נמי תנינא (א)[א]דם שנמצא בפרוזדור ספיקו טמא שחזקתו מן המקור ואע"ג דאיכא עלייה דמקרבא א"ל רבא רוב ומצוי קא אמרת רוב ומצוי ליכא למאן דאמר דתני ר' חייא (ב)[ב]דם הנמצא בפרוזדור חייבין עליו על ביאת מקדש ושורפין עליו את התרומה (ג) ואמר רבא ש"מ מדרבי חייא תלת שמע מינה רוב וקרוב הלך אחר הרוב ושמע מינה רובא דאורייתא וש"מ איתא לדר' זירא (ד)דאמר רבי זירא אע"פ שדלתות מדינה נעולות דהא אשה דבי דלתות מדינה נעולות דמיא ואפי' הכי קא אזלינן בתר רובא והא רבא הוא דקאמר רוב ומצוי ליכא למ"ד הדר ביה רבא מההיא איתמר חבית שצפה בנהר אמר רב [ג]נמצאת כנגד עיר שרובה ישראל מותר כנגד עיר שרובה נכרים אסירא ושמואל אמר אפי' נמצאת כנגד עיר שרובה ישראל אסירא אימור (ה) מהאי דקרא אתאי לימא בדרבי חנינא קא מיפלגי דמר אית ליה דרבי חנינא ומר לית ליה דרבי חנינא לא דכולי עלמא אית להו דר' חנינא והכא בהא קמיפלגי דמ"ם אם איתא (ו) דמהאי דקרא אתאי [ד]עקולי ופשורי הוה מטבעי לה ומר סבר חריפא דנהרא נקט ואתאי [ה]ההוא חצבא דחמרא דאישתכח בפרדיסא דערלה שריא רבינא לימא משום דסבר לה (ז) דרבי חנינא [ו]שאני התם דאי מיגניב מינה אצנועי בגויה לא מצנעי והני מילי חמרא אבל עינבי מצנעי [ז]הנהו זיקי דחמרא דאשתכחן בי קופאי שרנהו רבא לימא לא סבר לה לדרבי חנינא [ח]שאני התם דרובא דשפוכאי

דכל דמידדי אי הדר חזי לקייה מידדי. לא היה צריך למאי דקאמר אי הדר חזי לקייה מידדי כיון דשוכבין דעלמא יותר ממחשים מן הכרמים (ב)[ג] ליכא למיחש לרובא דעלמא דכל המדלה אינו מדלה יותר מחמשים אבל הכא שני שוכבין שהכרמים בתוך חמשים אמה שלהם אתי שפיר דקרוב לזה שלו אפילו נמצא חוץ לחמשים אמה דלא נפק מתורת מדלה דע"י כרמים מידדי יותר מחמשים אלא איירי דאפילו אם יהו שוכבין דעלמא בין הכרמים ועוד מדנקט שביל משמע שאלו ב' השוכבין בתוך השביל והמיפול כמו כן נמצא בתוך השביל דליכא למיחש שהן משוכבין דעלמא אפי' אינם רחוקים כלל כיון דלא מצי חזי לקייה אבל מאלו השוכבין הוא דאין דבר מפסיק ביניו לבין השוכב: **אמר אביי אף אנן נמי תנינא דם הנמצא בפרוזדור טמא** כו'. בנמצא בגג פרוזדור מן הלול ולפנים איירי כדמוכח בפרק כל היד (נדה דף יח: ושם ד"ה מן) וסוגיא דהתם מפרש במקומה: **ואף** על גב דאיכא עלייה דמקרבא. וקרוב דמוכח הוא דקרוב לעליה הוא ומן המדר אינו יכול לבא אל אל"כ שתתה ביותר כמו (ו) שפירש במסכת נדה (שם): **דתני** רבי חייא. אי גרסינן תני אתי שפיר אבל אי גרסינן דתני תימה היכי מייתי מהכא לרוב ומצוי הוא דאמר לו משום דרוב ומצוי קאמר רבי חייא דשורפין עליו את התרומה אלא משום דרוב וקרוב הלך אחר הרוב כרבי חנינא (ח) וע"ל דאפילו גרסי' דתני לא מדברי רבא הוא אלא גמרא הוא דמייתי לה דשפיר הוה מוכח אבל ממתני' דנדה דרוב וקרוב הלך אחר הרוב לחף על גב[דקתני ספיקו טמא על כרחך לאו ספיקא הוא מדתני רבי חייא דחייבין עליו על ביאת מקדש ושורפין עליו תרומה. (הג"ה) ומהכ"ס אומר דרבא מייתי לה דרוב ומצוי הוא דאי אינו מצוי א"כ מאי קמ"ל רבי חנינא כיון דשמעינן לה מדתני רבי חייא אבל ממתני' דנדה לא היה יכול להוכיח דאפילו אם אינו רוב ומצוי הולרך רבי חנינא לאשמועינן דלא נימא ספיקו טמא הוה ספק ממש ולמאי דהדר ביה רבא וקאמר דלא הוי רוב ומצוי אינטריך רבי חנינא לאשמועינן דאי מדתני רבי חייא ה"א דרוב ומצוי הוא קמ"ל ר' חנינא דלאו רוב ומצוי הוא (ע"כ הג"ה): **ושמע** מינה **איתא לדר' זירא.**

דבעינן תרי רובי הוי משום דגזרינן רוב סיעה אטו רוב העיר מ"מ אינטריך ליה למימר גבי חנות דלא בעינן תרי רובי דאע"ג דליכא למימר הכי מ"מ איכא למיגזר שמא יקח מן הקבוע אי לאו דאיכא רובא דעלמא ובגי אשה נמי אי גזרינן בעלמא הוה לן להחמיר שלא לשרוף מן הלול ולפנים אטו מן הלול ולחוץ (ט) ונראה לו דהלכה כרבי חנינא: (ט)הג"ה וש"מ רובא דאורייתא. משום ליה רובא דליתיה קמן דברובא דאיתיה קמן לא צריך למידק ש"מ דקרא כתיב אחרי רבים להטות כדפריך פרק קמא דחולין (דף יא. ושם) גבי הא דבעי מנ"ל הא דאמרינן זיל בתר רובא ופריך מנ"ל דכתיב אחרי רבים להטות: **אימור** (ט) מהאי דקרא אתאי. ולאו דוקא נמצאת כנגד עיר שרובה ישראל אסר שמואל אלא אפי' עיר שכולה ישראל איכא למיחש דלמא: **לימא** משום דסבר לה בר' חנינא. וליכא למימר דשרא משום דספק עלה בחולה לאחר מותרת דהא אי לית ליה כרבי חנינא אלא רוב וקרוב אזלינן בתר קרוב א"כ הוא ודאי עלה: **ואצנועי** בגויה. ואם תאמר מכ"מ יהא אסור דרובא דעלמא נכרים נינהו והוי יין נסך וי"ל דרוב גנבי ישראל כדאמר בפרק בתרא דע"ז (דף ע.): **בי** קופאי. פי' בערוך (ו) מקום כדאמרי' (סוטה דף מו:) רב מרדכי אליה לרב אשי בר אשי לבי קופאי ובכאהי גוונא היה דהוה קורבא דמוכח: **לימא** רבא לית ליה דר' חנינא. פי' והא רבא לית ליה לעיל דר' חנינא: מרמיקין

מלוה ל"ה. ד) [ד]מ"ר ס"ב מהל' מאכלות אסורות הל' כ"ה סמג לאוין קיח ופעין רמג: **עב** ג ד מי' פי"ב מהל' מאכלות אסורות הל' כה סמג לאוין קמח עוש"ע י"ד סי' קכו סעיף יח: **עג** ה ו מי' פס פ"י הל' יג סמג לאוין קמד עוש"ע י"ד סי' רלד סעיף יא וסי' קכו סעיף יח: **עד** ז ח מי' פס פי"ב הל' כו סמג לאוין קמח עוש"ע י"ד סי' קכו סעיף יט:

הגהות הב"ח

(א) גמ' אמר רבא ש"מ כל"ל יאות ו' נמחק: (ב) שם לימור מאיהי דקירא אמאי: (ג) שם פס אתא דמאיהי דקירא אמאי: (ד) שם דסבר לה להא דר' מנינא: (ה) רש"י ד"ה בשביל וכו' חוץ למחשים אמר ומיהו וכו' ואי לא לא וכו' בפניו הס"ד: (ו) ד"ה ספיקו טמא ספק זה טמא טומאה: (ז) ד"ה רוב ומצוי מקור דמיו: (ח) ד"ה אתא אמאי וכו' דכעין בית תרי רובי כדאמר התם כגון שהיו לתות מדינה פתוחות: (ט) ד"ה דהא וכו' נעולות דמיא אלמור: (י) ד"ה מאיהי דקירא אם מחח: (כ) ד"ה דאי מגניב מינה וכו' ומצאהו דורכי הענבים: (ל) תוס' ד"ה ומע"ג וכו' כמו שפירשנו: (מ) ד"ה דתני ר' חייא: (נ) תוס' ד"ה ומע"ג וכו' ומע"כ מ"ל דהא דמ"ל דלמאי גרסי' דתני לא מדברי רבא הוא אלא חד רובא דמוכח מן המקור דלא מכלל דס"ל דבעלמא היכא דליכא אלא רוב וקרוב לא אזלינן בתר רוב והיכי אמר הכא ש"מ מדר' חייא דאזלינן בתר רוב דמשמע בכל דוכתא אולי כתר רוב. הדר ביה רבא מההיא דלעיל דלא בעינן רוב ומצוי אלא דאזלינן בתר כל רוב: חבית של יין שצפה בנהר. ואין ידוע אם יין נכרים הוא אם יין ישראל: אימור מההיא דקירא באה כלומר מאותו עבר הקרייה של מעלה ממנה באה דרובא עיירות דנכרים ניגהו. דשמואל אית ליה דר' חנינא ורב לית ליה דר' חנינא: עקולי. כעין שרגילין המים לעקול ולעקול סביב ובאותן מים שהתהום תחתיהן והולכין ומעגלין עד שמטביעין מה שצף על גבן. וכן הני פשורי לאותן מקום שהמים רפין ועומדין שאם היתה חבית זו צפה לשם הואיל שהמים רפין ואינן חריפין היתה נטבעת שם ומש"ה ליכא למיחש דמההיא דקירא אתאי: ושמואל אמר ודאי אסור דאיכא למיחש דמההיא דקירא אתאי והאי דלא טבעי עקולי ופשורי דחריפות' דנהרא שכבר לקחה החבית המרוץ קודם שהגיעה לעקולי ופשורי ונקט ואתאי בשבולת המים והלכך אסירא. לימא. דמש"ה שריא דקסבר כר' חנינא דאמר רובא וקרוב הולכין אחר הרוב והכא האי פרדס דערלה מיעוט הוא לגבי שאר פרדסים דלא הוי ערלה וקרוב בבגויה אשתכח: שאני התם. דמש"ה שריא דליכא למימר דמיניה הוא ההיא חצבא דאי מינגב מיניה לעולם בגויה לא הוי מצנעי אינשי ומש"ה איכא למימר דמשאר פרדסים דהיתרא הוי ולא משום דס"ל כר' חנינא: והני מילי. דשרי: חמרא. משום דלא מצנעי אינשי חמרא בפרדיסא דגנובי מיניה: אבל ענבי מצנעי. ואסורין: זיקי. נודות יין: בי קופאי. בין הגפנים:

מוסף רש"י

ספיקו טמא. מספק טמא טומאה ודאית (נדה יח:). **שחזקתו מן המקור.** במקור מחזקינן ליה ולא אמרינן מעליה אתא ודמיס דעליה טהורין, דמפריחוד לא אתי דס, אלא דמי מדר ודמי עליה פעמים שהן נמנעין לפרוזדור (שם).

רבינו גרשום

הכא במאי עסקינן דיחלוקו כגון דהוו הנהו שוכבין במאה אמה ואותן ק' אמה הן שביל שבין ב' כרמים ונמצא באמצע הדרך שבין הללו שוכבין דהשתא ליכא למיחש לרובא דעלמא וכיון דמדדה הוא ודאי מהנך שוכבין נפל דאי מעלמא לא מצי אתי דקי"ל כל המדדה הדר חזי לקייה מדדה ואי לא לא מדדי והאי הואיל דהוי שביל של כרמים מפסיק ומחיצות של שביל מפסקי לא הוי חזי לקייה ולא מצי אתי מעלמא משום הכי יחלוקו דמהנהו שוכבין נפלי: אמר אביי אף אנן נמי תנינא. דרוב וקרוב אזלי בתר רוב דתנן דם הנמצא בפרוזדור ספיקו טמא שחזקתו מן המקור בא שממנו רוב הדמים באין והמקור הוא פנימי מכולן והחדר סמוך למקור והפרוזדור הוא החיצוני ועליה בנויה על גבי שניהם על גבי החדר והפרוזדור ולול פתוח בין עליה ופרוזדור נמצא הדם מן הלול ולפנים ספיקו טמא מן הלול ולחוץ ספיקו טהור ודם הבא מן החדר טמא דמן המקור בא ומן העליה טהור מן הפרוזדור ספיקו טמא שחזקתו מן המקור בא ואע"ג דאיכא עלייה דדמה לזהורה דמקרבא לגבי פרוזדור ממקור אזלינן בתר רוב דרוב דמים מן המקור באין: אמר רבא. מהא לא תסיע דרוב ומצוי שאני דדם המקור רוב הוא לכולהו ומצוי בו דם תדיר דתני ר' חייא דם הנמצא בפרוזדור חייבין עליו חטאת על ביאת מקדש אם נכנסה במקדש ואם נגעה בתרומה שורפין עליו את התרומה דלא אמרי' הכא כבשאר ספק טומאה' אם נגעו בתרומ' דתולין לא אוכלין ולא שורפין אבל הכא ודאי שורפין דספיקו ודאי טמא הוא דדם מקור רוב ומצוי ודאי מן המקור בא וטמא: ש"מ מדקתני ושורפין עליו את התרומה מכלל דרובא דאורייתא דרוב דמים מן המקור וש"מ מדקאזיל בתר רוב אע"ג דאתרע רוב במקצת דהא יש דם עלייה

עין משפט נר מצוה

עא א ב מי' פ"ה מהל' מאכלות אסורות הל' ה סמג לאוין קיח ופעין רמג: **עב** ג ד מי' פי"ב מהל' מאכלות אסורות הל' כה סמג לאוין קמח עוש"ע י"ד סי' קכו סעיף יח: **עג** ה ו מי' פס פ"י הל' יג סמג לאוין קמד עוש"ע י"ד סי' רלד סעיף יא וסי' קכו סעיף יח: **עד** ז ח מי' פס פי"ב הל' כו סמג לאוין קמח עוש"ע י"ד סי' קכו סעיף יט:

רבינו גרשום (המשך)

דטהור הוא דמקרבא ואפ"ה אזיל בתר רוב ש"מ דאיתא לדר' זירא דאמר בפ"ק דכתובות בהנהו דאמר ר' יוסי מעשה בתינוק שירדה מן המעיין ונאנוסה ואמר ר"ש אם רוב העיר משיאין להכוהנה ורוב סיעה של כשרין עוברין לשם הרי זו תינשא לכהונה. ור' זירא אמר אע"ג שדלתות מדינה נעולות דאיתעבר לה רובא דליכא אלא חד רובא דלא קא עובדת סיעה של כשרין לשם אפ"ה משיאין להכוהנה הואיל דרוב העיר משיאין להכוהנה דהא אשה כיון דלית בה אלא חד רוב דרוב דמים מן המקור הן כדלתות מדינה נעולות דמיין ואפ"ה אזלינן בתר רובא: והא רבא הוא דאמר ברוב ומצוי. כגון דם דמקור ליכא מאן דפליג ודאי אזלינן בתר רוב מכלל דס"ל דבעלמא היכא דליכא אלא רוב וקרוב לא אזלינן בתר רוב והיכי אמר הכא ש"מ מדר' חייא דאזלינן בתר רוב דמשמע בכל דוכתא אולי כתר רוב. הדר ביה רבא מההיא דלעיל דלא בעינן רוב ומצוי אלא דאזלינן בתר כל רוב: חבית של יין שצפה בנהר. ואין ידוע אם יין נכרים הוא אם יין ישראל: אימור מההיא דקירא באה כלומר מאותו עבר הקרייה של מעלה ממנה באה דרובא עיירות דנכרים ניגהו. דשמואל אית ליה דר' חנינא ורב לית ליה דר' חנינא: עקולי. כעין שרגילין המים לעקול ולעקול סביב ובאותן מים שהתהום תחתיהן והולכין ומעגלין עד שמטביעין מה שצף על גבן. וכן הני פשורי לאותן מקום שהמים רפין ועומדין שאם היתה חבית זו צפה לשם הואיל שהמים רפין ואינן חריפין היתה נטבעת שם ומש"ה ליכא למיחש דמההיא דקירא אתאי: ושמואל אמר ודאי אסור דאיכא למיחש דמההיא דקירא אתאי והאי דלא טבעי עקולי ופשורי דחריפות' דנהרא שכבר לקחה החבית המרוץ קודם שהגיעה לעקולי ופשורי ונקט ואתאי בשבולת המים והלכך אסירא. לימא. דמש"ה שריא דקסבר כר' חנינא דאמר רובא וקרוב הולכין אחר הרוב והכא האי פרדס דערלה מיעוט הוא לגבי שאר פרדסים דלא הוי ערלה וקרוב בבגויה אשתכח: שאני התם. דמש"ה שריא דליכא למימר דמיניה הוא ההיא חצבא דאי מינגב מיניה לעולם בגויה לא הוי מצנעי אינשי ומש"ה איכא למימר דמשאר פרדסים דהיתרא הוי ולא משום דס"ל כר' חנינא: והני מילי. דשרי: חמרא. משום דלא מצנעי אינשי חמרא בפרדיסא דגנובי מיניה: אבל ענבי מצנעי. ואסורין: זיקי. נודות יין: בי קופאי. בין הגפנים: